

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3433

Vragen van het lid **Sylvana Simons** (BIJ1) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het verbod van een Apartheid panel op de Universiteit Leiden* (ingezonden 25 maart 2022).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 7 juli 2022) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2418

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het verbod van de Universiteit Leiden op de paneldiscussie «Apartheid, Racism and Intersectionality» die op 21 maart plaats had moeten vinden en die was georganiseerd door een groep studenten en academici in het kader van de «Israël Apartheid Week»?¹ Hoe beoordeelt u dit verbod?

Antwoord 1

Ja. De Universiteit Leiden heeft aangegeven dat ze een aantal huisregels hanteren voor het beschikbaar maken van zalen². Onder deze huisregels wordt van aanvragers volledige transparantie verwacht ten aanzien van de aankondiging, gekozen format en doel van de bijeenkomst. De personen die een zaal aanvroegen voor de bijeenkomst hebben aan deze huisregels niet willen voldoen. Dit was een probleem omdat in eerste instantie niet helder was wie de daadwerkelijke organisatoren van de bijeenkomst waren. Daardoor kon een gesprek over de bijeenkomst niet plaatsvinden. Gezien deze context heb ik begrip dat de instelling behoefte had aan meer informatie alvorens de bijeenkomst door te laten gaan.

Vraag 2

Wat vindt u van de opvatting van het College van Bestuur (CvB) en de rector magnificus van de Universiteit Leiden dat de moderator van het panel – de Nederlands-Palestijnse Dr. Dina Zbeidy – niet «neutraal» genoeg zou zijn? Waarin is dit vermeende gebrek aan «neutraliteit» gelegen volgens de universiteit, en heeft dit te maken met haar afkomst als Palestijnse?

¹ The Rights Forum, d.d. 21 maart 2022, Universiteit Leiden cancelt paneldiscussie over Israëlische apartheid, <https://rightsforum.org/universiteit-leiden-cancelt-paneldiscussie-over-israelische-apartheid/>.

² <https://www.medewerkers.universiteit leiden.nl/binaries/content/assets/ul2staff/organisatiegids/vastgoed/regeling-gebruik-universitaire-gebouwen-terreinen-en-andere-voorzieningen.pdf>.

Antwoord 2

De Universiteit Leiden heeft aangegeven dat de diverse achtergrond van de moderator geen rol heeft gespeeld in hun beslissing. Inmiddels heeft er op 24 mei een panelbijeenkomst «Silencing Palestine» plaatsgevonden waarbij Dr. Dina Zbeidy wederom was uitgenodigd als moderator. Insteek van die bijeenkomst was het *bespreken van onderdrukte Palestijnse rechten, «als grondoorzaak van het Palestijns-Israëlitisch conflict»*³.

Vraag 3

Klopt het dat de Universiteit Leiden niet eerst met de betreffende moderator heeft gesproken voordat het hoofd van de beveiliging en het CvB tot het oordeel waren gekomen dat ze «ongeschikt» zou zijn? Zo ja, hoe beoordeelt u de zorgvuldigheid waarmee het ingrijpende besluit tot het verbieden van een panel is genomen?

Antwoord 3

Aangezien de belangen om een veilige omgeving te garanderen groot zijn vanwege het gevoelige onderwerp dat centraal stond, is het begrijpelijk dat er snel gehandeld werd. De Universiteit Leiden heeft aangegeven dat gedurende de gesprekken met de aanvragers, die handelden namens onbekend gebleven organisatoren, in eerste instantie is gesproken over de betreffende moderator en er daarna snel contact is geweest met de betreffende moderator zelf. Het belangrijkste is dat er uiteindelijk met alle betrokkenen is gesproken.

Vraag 4

Bent u van mening dat er juist met het publiekelijk in twijfel trekken van de integriteit van een Nederlands-Palestijns academica met een doctoraat van de Universiteit van Amsterdam (UvA) er een onveilig klimaat is geschapen voor Palestijnse studenten en academici en om over Israëliëse apartheid te praten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Instellingen hebben naast de taak te zorgen voor een fysiek veilige omgeving ook de taak om een sociaal veilige omgeving te creëren voor deelnemers bij dit soort bijeenkomsten en de ruimte te geven in debatten voor andere geluiden.

Inmiddels heeft er een panel plaatsgevonden op 24 mei waarbij dezelfde moderator was uitgenodigd. Dat is voor mij een bevestiging dat haar integriteit niet de reden was om de bijeenkomst de eerste keer niet door te laten gaan.

Vraag 5

Bent u van mening dat het hier om een politiek besluit van het College van Bestuur gaat, en dat de verwijzing naar de huisregels die een «goede moderator» voorschrijven dermate vaag is dat deze willekeur van de universiteit toelaat?

Antwoord 5

Het is aan de instelling zelf om goede huisregels op te stellen voor het beschikbaar maken van hun voorzieningen en daarmee heeft elke instelling tot een bepaalde hoogte ruimte om beslissingen te nemen. Naast het bieden van ruimte voor discussies moet de instelling ook zorg dragen voor de veiligheid van deelnemers aan dit soort bijeenkomsten.

Vraag 6

Bent u bereid bij de Universiteit Leiden aan te dringen op excuses richting Dr. Zbeidy, gezien het feit dat ze zonder wederhoor publiekelijk door het CvB en de rector magnificus als academica ongeschikt is verklaard voor het leiden van een panel over een onderwerp waar zij jarenlang onderzoek naar heeft gedaan? Kunt u uw antwoord toelichten?

³ <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2022/05/panelbijeenkomst-students-for-palestine-op-24-mei-in-den-haag>.

Antwoord 6
Zie antwoord 4.

Vraag 7

Klopt het dat de Universiteit Leiden eerder in 2018 een panel van Israëliische en Palestijnse mensenrechtenorganisaties in eerste instantie verbood, op grond klachten van Israël-lobby organisaties en niet verder onderbouwde «veiligheidsredenen»? Wat waren deze veiligheidsredenen concreet?

Antwoord 7

De Universiteit Leiden heeft aangegeven dat in 2018 een evenement is georganiseerd waar vooraf van beide zijden emotionele oproepen hebben plaatsgevonden. De hoofdreden dat dit toch een academische bijeenkomst heeft kunnen worden is omdat de organisatoren hun volledige medewerking gaven aan een neutrale gespreksleiding en het bevorderen van een constructieve opstelling van beide zijden.

Vraag 8

Klopt het dat de Universiteit Leiden en andere universiteiten studiepunten toekennen aan studenten die collegereksen volgen van pro-Israël lobbyorganisatie Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI)? Hoe voldoet dit volgens u aan het door de universiteit zelf aangedragen vereiste van «neutraliteit» bij «onderwerpen zoals deze»? Waarom is het bij de collegereksen geen verplichting dat er ook een ander, door Palestijnse belangenorganisaties aangedragen, perspectief aanwezig is?

Antwoord 8

Het standpunt van neutraliteit is zeer belangrijk voor academische instellingen. In aanraking komen met verschillende perspectieven en op basis daarvan zelf komen tot standpunten is een cruciaal onderdeel bij de academische vorming. Ik wil instellingen dan ook met klem meegeven zorgvuldigheid en terughoudendheid te blijven betrachten bij het mogelijk maken van dergelijke constructies om die neutraliteit, die zo belangrijk is voor de academische vorming van studenten, te waarborgen.

In dit specifieke geval heeft de Universiteit Leiden aangegeven dat binnen de toenmalige BA Hebreeuwse en Joodse Studies (HJS), die inmiddels niet meer bestaat, het een mogelijkheid was dat studenten de lezingreeks van CIDI volgden en studiepunten konden ontvangen voor een paper die daarbij moest worden geschreven. Dat gebeurde volgens de universiteit incidenteel en op individuele basis en onder strikte voorwaarden. Zo moest de student daarvoor een verzoek indienen bij de examencommissie. De examencommissie beoordeelde of het paste binnen de eindtermen van de opleiding. De student rondde de lezingenreeks af met een wetenschappelijke paper. De beoordeling daarvan gebeurde door een docent van de opleiding die werd aangewezen door de examencommissie.

De universiteit geeft aan dat de opleiding HJS in 2014 is beëindigd, met uitfasering (afbouw) tot en met 31 augustus 2018. De contemporaine aspecten van HJS komen nu aan bod in de opleiding BA Midden-Oostenstudies. In die opleiding is niet voorgekomen dat studenten als onderdeel van hun programma de lezingenreeks van CIDI hebben gevolgd, met uitzondering van één leerling die net in de overgangsfase zat.

Het CIDI staat voor bepaalde politieke en maatschappelijke opvattingen, met name in relatie tot het Israëlisch-Palestijns conflict, waarbij voorzichtigheid dan wel geboden is om studenten te voorzien van meer dan één visie op dit thema.

Ik neem de uitleg van de Universiteit Leiden voor kennisgeving aan en meen dat met de toenmalige opzet, de betrokkenheid van de examencommissie en de uitdrukkelijke mededeling dat studenten in de opleiding met verschillende perspectieven in aanraking zijn gekomen, niet zonder meer gesteld kan worden dat de neutraliteit in het geding is gekomen.

Vraag 9

Bent u het eens dat deze gebeurtenissen voorbeelden zijn van de krimpende ruimte om de Israëliëse bezetting van Palestina en de misdaad van apartheid te kunnen bespreken? Zo nee, hoe dienen deze gebeurtenissen volgens u dan wel gekwalificeerd te worden? Zo ja, bent u bereid om het verder krimpen van deze ruimte actief tegen te gaan op Nederlandse universiteiten? Op welke wijze?

Antwoord 9

Dit thema blijft er een van grote tegenstellingen. Ik zie de nut en noodzaak dat dergelijke thema's vrij bediscussieerd kunnen worden in een academische setting zonder dat studenten zich buitengesloten voelen. Op basis van de informatie die ik van de Universiteit van Leiden heb gekregen is er geen sprake van uitsluiting. Ik begrijp de zorgen die instellingen kunnen hebben bij de organisatie van dit soort thema-avonden vanwege de emoties die dit onderwerp oproept. Daarmee is het wel belangrijk dat instellingen een veilige omgeving kunnen garanderen waar dit soort gesprekken dan ook plaatsvinden.